

Erfaringsopsamling

Pulje til styrket samarbejde mellem kommuner og socialøkonomiske virksomheder

December 2015

VÆKSTCENTER FOR
SOCIALØKONOMISKE
VIRKSOMHEDER

cabi i i i
BEDRE ARBEJDE
TIL FLERE

Indhold

1	Forord.....	4
2	Sammenfatning.....	6
3	Resultater fra survey med de 17 kommuner	9
3.1	Antal Socialøkonomiske virksomheder.....	9
3.2	Forløb og ansættelser.....	10
3.3	Politisk bevågenhed i kommunerne	11
3.4	Ledelse og samarbejde i kommunen.....	12
3.5	Forsat potentiale i arbejdet med socialøkonomiske virksomheder	13
3.6	De vigtigste aktiviteter i projekterne	14
3.7	Kommunen som playmaker og netværksskaber	15
3.8	Samarbejde med socialøkonomiske virksomheder.....	16
3.9	Rådgivning og vejledning.....	17
3.10	Hvilke udfordringer oplever kommunerne	18
3.11	Forankring i de 17 kommuner	19
4	Artikler om kommuners samarbejde med socialøkonomiske virksomheder.....	22
4.1	Kolding: En strategisk dagsorden for hele kommunen	22
4.1.1	Samarbejde på tværs i kommunen	22
4.1.2	Én indgang til virksomhederne	23
4.1.3	Netværk og kommunale udbud.....	24
4.1.4	Inspiration fra Kolding kommune.....	24
4.2	Jammerbugt: Socialøkonomiske partnerskaber som motor i landdistriktsudviklingen....	24
4.2.1	Borgmesteren i spidsen	25
4.2.2	Partnerskabsmodellen.....	25
4.2.3	Socialøkonomi i kommunens beskæftigelsesindsats	26
4.2.4	Ildsjæle i landsbyen	26
4.2.5	Inspiration fra Jammerbugt kommune.....	27
4.3	Slagelse: Socialøkonomiske virksomheder i beskæftigelsesindsatsen.....	27
4.3.1	Match mellem tilbud, job og borger.....	28
4.3.2	Ny model for ressourceforløb	28
4.3.3	Kobling til CSR-strategi og virksomhederne	28
4.3.4	Én indgang - mange muligheder for hjælp.....	29
4.3.5	Inspiration fra Slagelse Kommune.....	29

4.4	Silkeborg: Erhvervslivet tager socialøkonomisk ansvar	29
4.4.1	Det sociale ansvar integreres i kernen af virksomheden	30
4.4.2	De socialøkonomiske virksomheder kommer godt fra start.....	30
4.4.3	Virksomhedsnetværk.....	31
4.4.4	Inspiration fra Silkeborg Kommune.....	31
5	Kommunen som kunde og samarbejdspartner – fem eksempler	32
Bilag 1	Socialøkonomiske virksomheder som kommunerne samarbejder med	35

1 Forord

En virksomhedsrettet indsats er den bedste måde at få ledige tilbage på arbejdsmarkedet. Det gælder også for udsatte borgere med problemer ud over ledighed.¹ De socialøkonomiske virksomheder kan være et godt supplement til det ordinære arbejdsmarked, så flere får en virksomhedsrettet indsats og kommer i beskæftigelse.

Mange kommuner har de seneste år udtrykt et ønske om at optimere og fokusere deres arbejde med socialøkonomiske virksomheder. De ønsker at kende flere socialøkonomiske virksomheder, øge deres samarbejde med dem og understøtte, at der kommer flere af dem.

Som led i satspuljeaftalen for 2012 på beskæftigelsesområdet, blev der afsat midler til socialøkonomiske virksomheder. Et af indsatsområderne var at hjælpe særligt motiverede og interesserede kommuner til at styrke deres indsats for og samarbejde med socialøkonomiske virksomheder.

Formålet med dette satspuljeinitiativ er, at kommunerne kan optimere deres indsats for og samarbejde med den del af de socialøkonomiske virksomheder, der har et beskæftigelsesfremmende formål.

Initiativet opfylder således et ønske i kommunerne om at styrke socialøkonomiske virksomheder, som kan være en arbejdsplads for udsatte ledige eller være en mellemstation for nogle udsatte, som således bliver opkvalificeret til at kunne varetage et arbejde i en anden virksomhed. Kommunerne har gennemført egne processer og har desuden deltaget i fire netværksmøder gennem 2015 for at udvikle indsatserne og udveksle erfaringer.

17 kommuner har tilsammen fået 7 mio. kr. til at styrke deres indsats i 2015. Projektperioden strækker sig over ét år. De kommuner, som har fået tildelt midler, har fået tildelt op til 500.000 kr. per kommune.

De 17 kommuner, der har fået midler, har blandt andet fokuseret på:

- det tværgående samarbejde i kommunen og ansættelse af en tværgående tovholder for indsatsen
- bedre og mere koordineret vejledning af socialøkonomiske virksomheder og sociale iværksættere
- flere lokale netværk og inddragelse af det lokale erhvervsliv og civilsamfund i arbejdet med socialøkonomiske virksomheder
- partnerskaber med eksisterende socialøkonomiske virksomheder.

¹ Se bl.a. opsummeringen i Carsten Koch-udvalgets rapport, der gennemgår eksisterende litteratur om effekter af den virksomhedsrettede indsats for borgere i udkanten af arbejdsmarkedet. Nye veje mod job, 2015, side 71-73.

Denne erfaringsopsamling samler op på de 17 kommuners aktiviteter og erfaringer med henblik på at give inspiration til det videre arbejde i kommunerne med at understøtte socialøkonomiske virksomheder.

De deltagende kommuner er Frederikshavn, Vejle, Randers, Silkeborg, Greve, Kolding, Jammerbugt, Roskilde, Albertslund, Næstved, Favrskov, Skive, Slagelse, Nyborg, Horsens, Lejre og Skanderborg kommuner.

Regeringens definition af en socialøkonomisk virksomhed er følgende:

” En privat virksomhed, der driver erhverv med det formål – gennem sit virke og indtjening – at fremme særlige sociale og samfundsgavnligt formål.”

En socialøkonomisk virksomhed er en såkaldt ”not-for-profit” virksomhed, der er kendetegnet ved, at den

- har et socialt, sundheds- eller miljømæssigt formål
- har et salg af ydelser/og eller produkter
- geninvesterer et eventuelt overskud i virksomheden og formålet
- er organisatorisk uafhængig af den offentlige sektor
- har et CVR-nummer.

Læs mere på <http://www.cabiweb.dk/jobcentre/socialoekonomiske-virksomheder/>

Om sociale iværksættere og socialøkonomi

De 17 kommuner har bredt set samarbejdet med sociale iværksættere, hvor et af resultaterne kan være etablering af en socialøkonomisk virksomhed, som bliver registreret. Håndbogen for sociale iværksættere har følgende definition:

” En social iværksætter er en forretningsmand som bevidst prøver at forandre samfundet til det bedre. Definitionen kunne stoppe her, men den fremherskende opfattelse i Danmark er af forskellige årsager blevet mere snæver. Uenigheden går på, om man som social iværksætter skal have udgangspunkt i en non-profit organisation eller også kan have udgangspunkt i et personlig ejet firma.”²

Samarbejdet mellem Cabi og Vækstcenter for socialøkonomiske virksomheder

Cabi har udarbejdet denne rapport med bidrag fra Vækstcenter for socialøkonomiske virksomheder. Vækstcentret har leveret input og cases til rapporten og har udarbejdet og udsendt en survey blandt de 17 kommuner. Cabi har indsamlet yderligere materiale, behandlet survey-data og har udarbejdet selve erfaringsopsamlingen. Rekvirenten er Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR), der har administreret puljen.

Rapporten er udarbejdet af seniorkonsulent Jesper Pedersen og studiepraktikant Siff Harlung fra Cabi.

² <http://docplayer.dk/118625-Haandbog-for-sociale-ivaerksaettere.html> side 14

2 Sammenfatning

17 kommuner har fået midler til at optimere deres indsats for og samarbejdet med socialøkonomiske virksomheder i 2015. Kommunerne har arbejdet på forskellige niveauer, med forskellig intensitet og med forskellige perspektiver. Resultaterne skal ses i lyset af, at projekterne har været i gang i 10-11 måneder, da resultaterne blev samlet ind.

Projektet har medvirket til nyetableringer og jobskabelse

Der eksisterer i november 2015 i alt 76 socialøkonomiske virksomheder i de 17 kommuner. Heraf er 22 registreret. De 29 er etableret i 2015. Yderligere 58 vurderes at være på vej. Projektet har for flere af kommunerne bidraget til at udsatte borgere kan få en tilknytning til arbejdsmarkedet. Det er særligt ansættelser i fleksjob, projekterne har bidraget til. Ordinære ansættelser og virksomhedsforløb for udsatte grupper fylder lidt mindre i kommuner. Der er ikke sat tal på antal forløb og ansættelser.

De 17 kommuner samarbejder i skrivende stund i forskellig grad med socialøkonomiske virksomheder. To samarbejder i lav eller meget lav grad, otte i nogen grad, tre i høj grad og fire i meget høj grad.

Den politiske bevågenhed og forankring er forskellig i de 17 kommuner

Alle kommuner har forankret deres indsats i den forvaltning, der har arbejdsmarkedsområdet under sig. Dog adskiller Kolding Kommune sig ved at have forankret arbejdet i den øverste direktion.

Den ledelsesmæssige opbakning har været høj i de deltagende kommuner. Ti kommuner angiver, at ledelsen på højt niveau i *flere* forvaltninger har bakket op. Syv angiver, at det har været tilfældet på højeste niveau i *en* forvaltning. Kommunerne vurderer, at det tværgående samarbejde i kommunen har fungeret fra nogenlunde til meget godt.

14 kommuner har planlagt, at projektet skal forankres i kommunen i forskelligt omfang (se tabel 14 i afsnit 3.11). I en kommune afhænger det af kommende politiske beslutninger og prioriteringer, mens to kommuner ikke ved det eller er under overvejelse.

Stigende rådgivning og vejledning om socialøkonomi

Projektet har medvirket til, at der er kommet en stigning i antallet af rådgivningssamtaler. Ved projektets start var der seks kommuner, som ikke afholdt rådgivningssamtaler for socialøkonomiske virksomheder. Efter projekperiodens start rådgiver alle kommuner mindst én gang om måneden, og der er sket en stigning i antallet af kommuner som rådgiver en til to gange om måneden og tre til fem gange om måneden. Dertil oplever ingen kommuner problemer med at yde kvalificeret vejledning for socialøkonomiske virksomheder og iværksættere.

Samarbejdet med andre forvaltninger er forbedret

Ved projektets start varierede kommunernes samarbejde med andre forvaltninger i meget høj grad. Otte kommuner svarede, at samarbejdet mellem kommunens forvaltninger fungerede godt,

mens ingen mente, at det fungerede meget godt. Fem mente, at det fungerede nogenlunde, og fire mente, at det fungerede dårligt eller meget dårligt.

Efter projektets start svarer 13 kommuner nu, at samarbejdet fungerer godt og meget godt. Fire kommuner mener, at de har et nogenlunde samarbejde, mens 0 kommuner mener, at de har et dårligt samarbejde. Således oplever ingen kommuner længere et dårligt eller meget dårligt samarbejde med andre forvaltninger.

Socialøkonomi spiller forskellige roller i kommunerne

De fire cases, der er beskrevet i denne erfaringopsamling, beskriver, hvordan kommunerne på forskellig vis kan optimere og fokusere samarbejdet med socialøkonomiske virksomheder.

- Kolding Kommune har sat en strategisk dagsorden for hele kommunen, så der kan arbejdes med socialøkonomi i flere dele af den kommunale organisation, både via et tæt tværgående samarbejde om udsatte borgere og muligheder for afknopning fra kommunale indsatser, der kan varetages af socialøkonomiske virksomheder.
- Jammerbugt Kommune understøtter landdistriksudviklingen gennem socialøkonomiske partnerskaber. Formålet er at styrke sammenhængskraften mellem den socialøkonomiske virksomhedsform og Jammerbugt Kommunes interesser og interesser inden for fx beskæftigelses- og socialområdet samt inden for erhverv-, turisme- og landdistriksudvikling.
- Slagelse Kommune anvender socialøkonomiske virksomheder måletrettet i beskæftigelsesindsatsen, bl.a. til at sikre målrettede ressourceforløb.
- Silkeborg Kommune satser måletrettet på et samarbejde med eksisterende erhvervsliv, hvor projektlederen samarbejder tæt med virksomheder og sociale iværksættere. Kommunen oplever, at erhvervslivet gerne vil tage et ansvar.

Forsat potentiale for socialøkonomi?

Kommunerne peger på, at der forsat er potentiale for at skabe gode forløb for borgere på kanten af arbejdsmarkedet i socialøkonomiske virksomheder, ligesom det er et godt supplement til måden, kommunerne i forvejen arbejder med virksomhedernes sociale ansvar på.

Til gengæld vurderer kommunerne, at der mangler iværksættere med et bæredygtigt forretningsgrundlag. Der skal mere fokus på at skabe forretningsmæssigt bæredygtige socialøkonomiske virksomheder, der formår at drive virksomhed. Uden en god forretningsforståelse overlever de ikke. Men det er selvfølgelig også vigtigt med den socialpædagogiske viden og indsats.

Dertil kommer, at antallet af pladser og arbejdspladser i de socialøkonomiske virksomheder er begrænset sammenlignet med det øvrige arbejdsmarked. Rimelighedskravet gør, at det er svært at udvide volumen af pladser.

To andre af de gennemgående udfordringer er manglende finansiering til at starte som en socialøkonomisk virksomhed og manglende incitamenter for etablering af socialøkonomiske virksomheder. Det kan den nye udbudslov dog være med til at understøtte. Idéen med at etablere en socialøkonomisk virksomhed i virksomheden er for nogle kommuner og private virksomheder svær

at realisere, mens det i andre kommuner godt kan lade sig gøre. For nogle private virksomheder er det nemmere, hvis en etableret socialøkonomisk virksomhed står klar til at løse småopgaver.

3 Resultater fra survey med de 17 kommuner

I dette kapitel beskrives de 17 kommuners resultater på baggrund af de besvarelser, de har angivet i en survey, der er udsendt i november 2015. Besvarelserne er dermed givet ca. to måneder før projektafslutning og ti måneder efter projektstart. Nogle af besvarelserne sammenholdes med en survey, der blev gennemført i projektopstarten.

3.1 Antal socialøkonomiske virksomheder

Antallet af socialøkonomiske virksomheder i de 17 kommuner er steget fra 47 til 76. Heraf er blot 22 registreret. Derudover vurderes det, at 58 nye er på vej.

Tabel 1. Antal socialøkonomiske virksomheder i de 17 kommuner – november 2015

Kommune	Antal i alt	Antal registrerede	Etableret i 2015	Vurderes på vej
Silkeborg	9	4	6	4
Skanderborg	8	1	3	2
Kolding	7	3	3	13
Jammerbugt	7	2	1	2
Næstved	7	0	0	4
Slagelse	6	4	4	4
Horsens	6	2	2	4
Vejle	5	2	0	3
Roskilde	5	0	1	4
Skive	5	0	3	2
Greve	4	0	0	2
Randers	3	2	2	3
Frederikshavn	2	1	2	1
Favrskov	2	1	1	2
Albertslund	0	0	1	2
Nyborg	0	0	0	3
Lejre	0	0	0	3
I alt	76	22	29	58

Se, hvilke socialøkonomiske virksomheder som kommunerne samarbejder med i bilag 1.

Kommunerne er blevet spurgt om, hvilke typer af virksomheder deres indsats har fokuseret på. Hovedfokus har overvejende været på sociale iværksættere, eksisterende socialøkonomiske virksomheder og afknopning og/eller socialt ansvar hos lokale virksomheder. Se kommunernes fokus i tabellen nedenfor.

Tabel 2. Hvilke typer af virksomheder har kommuners indsats fokuseret på?

Type virksomhed	Antal
Sociale iværksættere	14
Afknopning og/eller socialt ansvar hos lokale virksomheder	12
Eksisterende socialøkonomiske virksomheder	11
Eksisterende socialøkonomiske virksomheder uden for kommunen	9
Foreninger og institutioner	8
Afknopning fra kommunen	4
Antal besvarelser i alt	17

Kommunerne er blevet bedt om at vurdere deres resultater i forhold til deres forventninger. Seks kommuner har efter deres egen vurdering opnået de forventede resultater fuldstændigt, mens ti har opnået de fleste resultater.

Tabel 3. Kommunernes vurdering af opnåede resultater

	Antal
Resultaterne er fuldstændigt eller næsten fuldstændigt opnået. Der er ikke væsentlige resultater, der ikke er opnået	6
De fleste resultater er opnået. Der er enkelte væsentlige resultater, der ikke er opnået	10
Nogle resultater er opnået. Flere væsentlige resultater er ikke opnået	1
Enkelte resultater er opnået. De fleste væsentlige resultater er ikke opnået	0
Ingen eller ganske få resultater er opnået	0
I alt	17

3.2 Forløb og ansættelser

Projektet har for flere af kommunerne bidraget til, at udsatte borgere kan få en tilknytning til arbejdsmarkedet, jf. tabellen nedenfor.

- ” Projektet har bidraget til en øget jobskabelse og udvikling af flere helhedsorienterede job- og uddannelsesrettede forløb for udsatte borgere”. Kommunal projektleder.
- ” Projektet har bidraget til at sikre en bredere inklusion af mennesker med begrænset arbejdsevne”. Kommunal projektleder.

Kommunerne er blevet spurgt til, i hvor høj grad de vurderer, at projektet har medvirket til etablering af henholdsvis flere ordinære ansættelser, ansættelser i fleksjob og forløb i virksomheder. Det er særligt ansættelser i fleksjob, projekterne har bidraget til. 11 kommuner vurderer i nogen grad, at projektet har bidraget til ansættelse i fleksjob i almindelige virksomheder. En enkelt kommune mener, at det i meget høj grad er tilfældet. Otte kommuner vurderer i nogen til meget høj grad, at projektet har medvirket til at etablere flere fleksjob i socialøkonomiske virksomheder.

Tabel 4. Forløb og ansættelser – Projekterne har medvirket til ...

	I meget lav grad	I lav grad	I nogen grad	I høj grad	I meget høj grad	I alt
Der er skabt flere ordinære ansættelser (fuld tid) i almindelige virksomheder og socialøkonomiske virksomheder	5	6	5	1	0	17
Der er skabt flere fleksjob i socialøkonomiske virksomheder	6	3	4	2	2	17
Der er skabt flere fleksjob i almindelige virksomheder	3	2	11	0	1	17
Der er skabt flere forløb, fx resourceforløb, virksomhedspraktik med mere i socialøkonomiske virksomheder	7	5	2	3	0	17

3.3 Politisk bevågenhed i kommunerne

Alle kommuner har forankret deres indsats i den forvaltning, der har arbejdsmarkedsområdet under sig. Dog adskiller Kolding Kommune sig ved at have forankret arbejdet i den øverste direktion.

I halvdelen af kommunerne er der i høj eller meget høj grad opmærksomhed på kommunens arbejde med socialøkonomiske virksomheder, mens det i lav eller i nogen grad er tilfældet i resten af kommunerne, jf. nedenstående tabel.

Tabel 5. Politisk opmærksomhed på kommunens arbejde med socialøkonomiske virksomheder. I hvor høj grad er der politisk opmærksomhed omkring kommunens arbejde med socialøkonomiske virksomheder?

	Antal
I meget lav grad (hverken udvalg eller byråd har drøftet kommunens indsats for socialøkonomiske virksomheder)	0
I lav grad (Udvalg og/eller byråd har drøftet socialøkonomiske virksomheder, men har ikke givet noget mandat til at prioritere indsatsen)	2
I nogen grad (udvalg og/eller byråd har drøftet socialøkonomiske virksomheder og har tilkendegivet opbakning til at prioritere indsatsen)	7
I høj grad (Udvalg og/eller byråd har vedtaget en politik/strategi for socialøkonomiske virksomheder og tilkendegivet opbakning til at prioritere indsatsen)	5
I meget høj grad (Udvalg og/eller byråd har med bredt flertal vedtaget en politik/strategi for socialøkonomiske virksomheder og tilkendegivet opbakning til at prioritere indsatsen, borgmesteren er aktiv fortaler)	3
I alt	17

Der har således været politisk opmærksomhed i kommunerne – lige fra politiske beslutninger til opbakning og aktiv deltagelse. Her er nogle eksempler:

- ” Politikkerne har velvilligt stillet sig til rådighed i forhold til konkrete drøftelser med virksomheder om mulighederne for samarbejde”. Kommunal projektleder.
- ” Kommunalbestyrelsen har besluttet at vægte socialøkonomi i udbud af en cafédrift og har dermed aktivt etableret en socialøkonomisk virksomhed i kommunen. Socialøkonomi er i øvrigt diskuteret som en del af løbende opfølgning på erhvervsstrategien”. Kommunal projektleder.
- ” Gentagne politiske sager, arrangementer og deltagelse i Advisory Board for socialøkonomi har sat fokus på socialøkonomi som en del af kommunens aktiviteter”. Kommunal projektleder.

De deltagende kommuner er også spurgt til, om de socialøkonomiske virksomheder er en del af kommunens øvrige strategi, fx landdistriktpolitikken, erhvervsstrategien eller CSR-strategien. Her svarer lidt over halvdelen bekræftende, mens lidt under halvdelen svarer, at de ikke har socialøkonomiske virksomheder som en del af kommunens øvrige strategi.

3.4 Ledelse og samarbejde i kommunen

Den ledelsesmæssige opbakning har tilsyneladende været høj i de deltagende kommuner. Ti kommuner angiver, at ledelsen på højt niveau i flere forvaltninger har bakket op, syv angiver det har været tilfældet på højeste niveau i en forvaltning, jf. tabellen nedenfor. Nogle kommuner har helt fra start oplevet en stor ledelsesmæssig opbakning, mens andre har set en udvikling i løbet af projektperioden.

- ” Alle niveauer er nu inddraget og har bidraget med forslag m.m. gennem seminarer, workshops og lignede, der fortsættes med målrettede tværfaglige og tværsektorielle fora og arrangementer for videreudvikling af konkrete redskaber og metoder i samarbejdet”. Kommunal projektleder.
- ” Der er i projektet arbejdet aktivt med inddragelse af øvrige forvaltningsområder. Samarbejdet er vokset i takt med videnspredning - der dukker ideer og forespørgsler op”. Kommunal projektleder.

Tabel 6. I hvor høj grad er der ledelsesmæssig opbakning til kommunens indsats for socialøkonomiske virksomheder?

	Antal
I meget lav grad (indsatsen er udelukkende godkendt af din nærmeste leder)	0
I lav grad (Indsatsen er godkendt af en chef eller på højeste niveau i din forvaltning fx arbejdsmarkedschef)	1
I nogen grad (chef eller leder på højeste niveau i din forvaltning har bidraget til indsatsens udformning og en leder fra mindst en anden forvaltning har været inde over god-	6

	Antal
kendelsen)	
I høj grad (chef eller leder på højeste niveau i flere forvaltninger har bidraget til indsatsens udformning og godkendelse og en eller flere ledere er aktivt involverede i at udmønte indsatsen)	3
I meget høj grad (indsatsen er godkendt på direktørniveau i kommunen, forankret i flere forvaltninger og en række ledere er aktivt involverede i at udmønte indsatsen)	7
I alt	17

Kommunerne vurderer, at det tværgående samarbejde i kommunen har fungeret fra nogenlunde til meget godt, jf. tabellen nedenfor.

Tabel 7. Hvordan fungerer samarbejdet mellem de relevante forvaltninger omkring indsatsen for socialøkonomiske virksomheder?

	Antal
Meget dårlig (intet samarbejde på tværs omkring socialøkonomiske virksomheder)	0
Dårligt (dårligt fungerende samarbejde på tværs omkring socialøkonomiske virksomheder)	0
Nogenlunde (vi har velfungerende samarbejdsrelationer med mindst én anden forvaltning omkring socialøkonomiske virksomheder)	4
Godt (vi koordinerer væsentlige dele af indsatsen omkring socialøkonomiske virksomheder med de relevante forvaltninger i kommunen)	7
Meget godt (vi har velfungerende samarbejdsfora omkring socialøkonomiske virksomheder, og/eller indsatsen er forankret hos medarbejdere i flere forvaltninger)	6
I alt	17

- ” Der er grundlæggende en velvillighed i kommunen til at arbejde på tværs, hvorfor det fungerer fint, specielt fordi vi altid arbejder ud fra bæredygtighedsprincippet. Altså, det skal være win-win for alle parterne”. Kommunal projektleder.

3.5 Fortsat potentiale i arbejdet med socialøkonomiske virksomheder

De deltagene kommuner er blevet spurgt om, hvordan de ser potentialet ved at arbejde med socialøkonomiske virksomheder i kommunen fremover.

- ” Der er potentiale for at skabe nogle gode forløb for borgere på kanten af arbejdsmarkedet.
- ” Det er et godt supplement til måden, kommunerne i forvejen arbejder med virksomhedernes sociale ansvar på.

Hos nogle ses potentialet mindre end forventet:

- ” Der er ikke nok iværksættere.

- ” CSR kan ikke sælges alene. Der skal være et forretningsgrundlag.
- ” Det beskæftigelsesmæssige potentiale (antal arbejdspladser) er begrænset.
- ” Idéen med virksomheden i virksomheden³ er svær at realisere. Det er nemmere for erhvervslivet, hvis en etableret socialøkonomisk virksomhed står klar til at løse småopgaver.

De deltagende kommuner er ligeledes blevet spurgt om deres syn på potentialet i socialøkonomiske virksomheder har ændret sig. De fleste kommuner svarer, at potentialet er uændret, mens andre ser potentialet mere begrænset i dag.

- ” Ja, jeg ser i den grad udfordringerne ved at oprette en socialøkonomisk virksomhed, når vi som kommune i meget begrænset omfang kan hjælpe virksomhederne økonomisk. Jeg ser et større potentiale i at arbejde med virksomhedernes sociale ansvar frem for at oprette en socialøkonomisk virksomhed”. Kommunal projektleder.
- ” Der er behov for, at de socialøkonomiske virksomheder i højere grad fokuserer på, hvad der er rentabel forretning. Mere hardcore forretning m.h.t. varer og servicenydelser - lidt mindre café og kreative varer, som der ikke er afsætningsmuligheder for”. Kommunal projektleder.
- ” Vi har fået mere fokus på potentialet for reel jobskabelse både i socialøkonomiske virksomheder og som afledt virkning i ”ordinære” virksomheder gennem forskellige former for kommercielt samarbejde”. Kommunal projektleder.

Inden projektets start gav kommunerne særligt udtryk for, at de ønskede at informere om socialøkonomiske virksomheder, og at de skal konkurrere på markedsvilkår. Dette er flere af kommunerne lykkedes med.

- ” Hvad er socialøkonomiske virksomheder, og hvad er kommunens rolle? Det er vores vurdering, at budskabet er blevet spredt i perioden og har skabt en større forståelse og ikke mindst interesse for området”. Kommunal projektleder.
- ” Vi har arbejdet med at udvikle tænkningen om begrænsninger hos den enkelte til at tænke i potentialer, styrker og talenter. Vi ser en stigende interesse i at ansætte i et begrænset antal timer med de rette kompetencer/til en given løbende opgave”. Kommunal projektleder.

3.6 De vigtigste aktiviteter i projekterne

Kommunerne har oplistet nedenstående aktiviteter som de mest betydningsfulde for projektets mål:

- netværksdannelse
- vejledning og sparring (internt og eksternt)/oprettelse af rådgivningstilbud

³ Med virksomheden i virksomheden menes, at en socialøkonomisk virksomhed varetager en funktion, fx kantinedrift i almindelig virksomhed.

- opsøgende arbejde herunder virksomhedsbesøg/tæt kontakt til erhvervslivet
- at skabe synlighed og kendskab til socialøkonomi
- at samarbejde med andre parter
- fokus på socialøkonomi ved indkøb og udbud
- vidensdeling
- interesse og opbakning – både politisk og erhvervsmæssigt for tiltaget
- forankring og organisering
- udarbejdelse af handleplan/strategi
- tiltrækning af eksisterende socialøkonomiske virksomheder og afknopning af allerede eksisterende socialøkonomiske virksomheder
- én indgang
- tværgående arbejde i kommunen
- sociale iværksætterdage og prisuddelinger
- match og rekruttering efter fast ramme
- kompetenceudvikling for medarbejdere
- partnerskaber mellem socialøkonomiske virksomheder og ordinære virksomheder.

3.7 Kommunen som playmaker og netværksskaber

Kommunerne har på forskellig vis bidraget til at skabe netværk omkring de socialøkonomiske virksomheder. Næsten halvdelen vurderer, i høj eller meget høj grad, at have bidraget ved eksempelvis at facilitere ét eller flere netværk, der mødes ofte, og hvor der er høj grad af deltagelse, jf. nedenstående tabel.

Over halvdelen af kommunerne har holdt netværksarrangementer, og flere af disse kommuner har oprettet et netværk eller en proces, som minder herom.

Tabel 8. Bidrager kommunen til at skabe netværk mellem socialøkonomiske virksomheder lokalt mellem relevante aktører, fx eksisterende socialøkonomiske virksomheder, iværksættere, erhvervsliv, foreninger m.v.?

	Antal
Nej (vi har p.t. ingen aktiviteter i den retning)	0
I lav grad (eksempelvis: Vi har holdt et enkelt arrangement eller lignende)	2
I nogen grad (eksempelvis: Vi har holdt enkelte arrangementer, netværksmøder og lignende)	7
I høj grad (eksempelvis: Vi har etableret netværk, der mødes med jævne mellemrum)	2
I meget høj grad (eksempelvis: Vi faciliterer ét eller flere netværk, der mødes ofte, og hvor der er høj grad af deltagelse)	6
I alt	17

Det er forskelligt, hvor meget kommunerne faciliterer konkrete samarbejder lokalt. Fire kommuner gør det i nogen grad, seks i høj grad og syv i meget høj grad.

Tabel 9. Arbejder kommunen med at spille rollen som playmaker ved at facilitere konkrete samarbejder, bidrage til at finde socialøkonomiske forretningspotentialer m.m.?

	Antal
I lav grad (eksempelvis: Vi har henvist enkelte iværksættere/virksomheder til potentielle samarbejdspartnere)	0
I nogen grad (eksempelvis: Vi arbejder med at henvise socialøkonomiske virksomheder og iværksættere til potentielle relevante samarbejdspartnere, når de henvender sig)	4
I høj grad (eksempelvis: Vi laver opsøgende arbejde i lokalsamfundet for at finde socialøkonomisk potentiale, og/eller vi har iværksat konkrete samarbejder om forretningspotentialer i regi af kommunen)	6
I meget høj grad (eksempelvis: Vi arbejder systematisk med at identificere og udforske forretningspotentialer i kommune og lokalsamfund og med at skabe forbindelser og samarbejder, der kan udmunde i socialøkonomiske projekter, arbejdspladser og virksomheder)	7
I alt	17

3.8 Samarbejde med socialøkonomiske virksomheder

De 17 kommuner samarbejder i forskellig grad med socialøkonomiske virksomheder. Syv samarbejder i høj eller meget høj grad, mens otte samarbejder i nogen grad med socialøkonomiske virksomheder, jf. følgende tabel:

Tabel 10. I hvor høj grad samarbejder kommunen med socialøkonomiske virksomheder?

	Antal
I meget lav grad (vi har intet eller næsten intet samarbejde med socialøkonomiske virksomheder)	1
I lav grad (vi er indimellem i dialog med socialøkonomiske virksomheder)	1
I nogen grad (vi har et tæt samarbejde med én socialøkonomisk virksomhed og er indimellem i dialog med flere andre)	8
I høj grad (vi samarbejder ofte og tæt med flere socialøkonomiske virksomheder)	3
I meget høj grad (vi samarbejder med alle kommunens socialøkonomiske virksomheder og har tætte samarbejdsrelationer til en række af dem)	4
I alt	17

De 17 kommuner samarbejder også i forskellig grad med socialøkonomiske virksomheder fra andre steder i landet, som ønsker at etablere sig. Syv samarbejder i høj eller meget høj grad, jf. nedenstående tabel.

Tabel 11. Arbejder kommunen med partnerskaber og/eller samarbejde med eksisterende socialøkonomiske virksomheder fra andre steder i landet om at etablere sig i kommunen?

	Antal
I meget lav grad (vi har ingen samarbejder i den retning)	3
I lav grad (vi overvejer at arbejde med den type samarbejder som en del af vores ind-	3

	Antal
sats)	
I nogen grad (vi er i dialog med en eller flere socialøkonomiske virksomheder uden for kommunen)	4
I høj grad (vi har et konkret samarbejde med en eller flere socialøkonomiske virksomheder, som kraftigt overvejer at etablere sig i kommunen)	6
I meget høj grad (en eller flere socialøkonomiske virksomheder har allerede etableret sig i kommunen som et resultat af samarbejde/partnerskab med kommunen)	1
I alt	17

Nogle kommuner har været opsøgende og proaktive, mens andre kommuner mest har været imødekomende ved henvendelser.

- ” Vi har arbejdet opsøgende og gennem netværk. I forhold til den enkelte virksomhed/iværksætter har vi haft en dialog om de gensidige muligheder i samarbejdet og i den nye geografi. Vi har tilbudt os som sparringspartner og bidraget med viden og kontakter hos potentielle samarbejdspartnere herfra”. Kommunal projektleder.
- ” Vi har stillet rådgivning til rådighed for interesserede sociale entreprenører”. Kommunal projektleder.

3.9 Rådgivning og vejledning

Kommunerne har i projektperioden rådgivet mellem 1-5 iværksættere eller socialøkonomiske virksomheder om måneden. Der er tale om en stigning i antallet af rådgivningssamtaler, jf. nedenstående tabel.

Tabel 12. Hvor mange socialøkonomiske virksomheder/iværksættere får ca. rådgivning fra kommunen om enten forretningsudvikling eller beskæftigelse (din vurdering)?

	Antal ved projektets start	Antal efter projektets start (november 2015)
0 om måneden	6	0
1-2 om måneden	8	12
3-5 om måneden	3	5
6-10 om måneden	0	0
Over 10 om måneden	0	0
I alt	17	17

Under halvdelen af kommunerne har klare retningslinjer og koncepter for vejledning af socialøkonomiske virksomheder. Resten har en vis erfaring med at vejlede, jf. nedenstående tabel.

Tabel 13. Hvor afklarede er I i forhold til at vejlede socialøkonomiske virksomheder og iværksættere vedrørende beskæftigelsesrelaterede spørgsmål og beskæftigelse af udsatte borgere?

	Antal
Vi har vanskeligt ved at yde kvalificeret vejledning af socialøkonomiske virksomheder og iværksættere	0
Vi vejleder socialøkonomiske virksomheder og iværksættere på lige fod med andre, der henvender sig, men har ingen særlige tilbud eller kompetencer	2
Vi har en vis erfaring med at vejlede socialøkonomiske virksomheder, men har ingen særlige tilbud eller kompetencer	8
Vi har klare retningslinjer/koncepter for vejledning af socialøkonomiske virksomheder	3
Vi har klare retningslinjer/koncepter for vejledning af socialøkonomiske virksomheder, og vi arbejder målrettet med at opkvalificere vores erhvervskonsulenter i vejledning af socialøkonomiske virksomheder	4
I alt	17

- ” Vi har udviklet vores viden om virksomhedernes behov i perioden og er blevet mere og mere nøjagtige med, hvad vi selv som vejledere skal bidrage med, og hvad vi skal efterspørge/spørge ind til i virksomhederne. Vi har etableret en praksis, hvor det er muligt for virksomhederne/iværksættere at spørge faglige organisationer om råd og vejledning i forhold til at formulere ansættelseskontrakter til nye medarbejdere”. Kommunal projektleder.

3.10 Hvilke udfordringer oplever kommunerne

De 17 kommuner blev spurgt om, hvilke udfordringer de har mødt i deres indsats for socialøkonomiske virksomheder.

To af de gennemgående udfordringer er:

- manglende finansiering til at starte som en socialøkonomisk virksomhed
- manglende incitamenter for etablering af socialøkonomisk virksomheder.

Finansiering som udfordring

Flere af kommunerne oplever en udfordring i virksomhedernes forventninger om økonomisk støtte fra kommunen, og at den økonomiske del generelt kan være en udfordring grundet manglende finansiering, forskellige forventninger m.v.

- ” Flere socialøkonomi-entreprenører stiller som betingelse for et initiativ, at jobcentret træder ind som økonomisk sikkerhedsnet i form af mentorbevillinger, etablering af virksomhedscentre m.v. Dette afspejler en urealistisk tilgang fra iværksætternes side. En reel socialøkonomisk virksomhed skal baseres på en bærbar virksomhedside, ikke en anden aktørrolle”, Kommunal projektleder.
- ” Forkerte forventninger til indtægtsmuligheder i samarbejde med kommunen om job- og uddannelsesrettede indsatser”. Kommunal projektleder.

- ” Mange tror, at kommunen har mulighed for at yde tilskud til opstart af socialøkonomisk virksomhed. Det er ikke tilfældet. Mange iværksættere har svært ved at finde finansiering til opstart af den socialøkonomiske virksomhed”. Kommunal projektleder.

Incitament for etablering

Kommunerne oplever, at det er svært at finde incitament hos eksisterende virksomheder. De har forskelligt forretningsgrundlag og har mulighed for at udvise socialt ansvar uden at etablere en socialøkonomisk virksomhed.

- ” Det er svært at få eksisterende virksomheder til at se fidusen i at etablere en socialøkonomisk virksomhed. Flere foretrækker nogle af de andre veje til at løfte et socialt ansvar, fx i et virksomhedscenter”. Kommunal projektleder.
- ” Virksomhederne har svært ved at se fordelene i at etablere en socialøkonomisk virksomhed, de vil hellere tage et socialt ansvar i den eksisterende virksomhed”. Kommunal projektleder.
- ” I vores geografi er der få store virksomheder, som kan indgå CSR-partnerskaber med socialøkonomiske virksomheder”. Kommunal projektleder.

Kommunerne selv kan også have svært ved at finde incitament, fordi socialøkonomiske virksomheder fylder meget lidt i beskæftigelsesindsatsen, hvis man sammenholder det med virksomhedspraktik og løntilskudsforløb.

- ” Udfordringen i projektet og fremover er at holde fokus på mulighederne i socialøkonomi i en hverdag, hvor mange andre dagsordner også trænger sig på. Det er vigtigt at holde fast i netværket for at holde emnet på dagsorden og vedligeholde kompetencen”. Kommunal projektleder.

3.11 Forankring i de 17 kommuner

Kommunerne har forskellige forventninger til deres arbejde med socialøkonomiske virksomheder fremover. Otte kommuner forventer at fortsætte arbejdet i nogen udstrækning, fire i høj udstrækning og fem i meget høj udstrækning, jf. følgende tabel:

Tabel 14. I hvor stor en udstrækning forventer I at fortsætte arbejdet med socialøkonomiske virksomheder i kommunen?

	Antal
I meget lav udstrækning	0
I lav udstrækning	0
I nogen udstrækning	8
I høj udstrækning	4
I meget høj udstrækning	5
I alt	17

De 17 kommuner blev spurgt til, i hvilken udstrækning og hvordan de har tænkt sig at forankre projektet. 14 ud af 17 kommuner har planlagt, at projektet skal forankres i kommunen i forskelligt omfang, som det fremgår af citaterne. Heraf giver en kommune udtryk for, at det bliver på et lavere tidsforbrug. I en kommune afhænger det af kommende politiske beslutninger og prioriteringer, mens to kommuner ikke ved det eller er under overvejelser.

Tabel 15. Forankring i de 17 kommuner. Projektlederens besvarelser

Kommuner	Forankring
Frederikshavn	Indsatsen med én indgang og information på hjemmesiden forsætter. Vi vil forsat have fokus på at skabe netværk og samarbejde med socialøkonomiske virksomheder.
Vejle	Afhænger af efterfølgende politiske beslutninger og prioriteringer.
Randers	Næste skridt bliver det politiske niveaus stillingtagen omkring den fremtidige udbudspolitik – det vil for alvor skabe incitament til socialøkonomi blandt private aktører.
Silkeborg	Strategi for socialøkonomiske virksomheder til 2020 er politisk vedtaget.
Greve	På baggrund af erfaringerne fra projektperioden forventer vi at lave en indsats, der er integreret i vores daglige kontakt med virksomhederne. Det at etablere en socialøkonomisk virksomhed bliver et middel til at løfte et socialt ansvar på linje med andre midler. Indsatsen forankres i de eksisterende enheder, virksomhedsservice og erhvervscentret.
Kolding	Nuværende organisatoriske forankring på direktør-niveau i Styregruppen for socialøkonomi videreføres, på øvrige niveauer er tværgående fora allerede etableret eller undervejs, suppleret med ad hoc seminarer, workshops og undervisningsaktiviteter m.v. efter behov
Jammerbugt	Det er p.t. under overvejelse, i hvilken form og i hvilket omfang den fremtidige indsats skal forankres.
Roskilde	Arbejdet bliver forankret hos samme medarbejder, men på et lavere tidsforbrug. Med enkelte justeringer fortsættes arbejdet med samme fokusområder.
Albertslund	Der skal arbejdes med at udvikle støtten til iværksættere, herunder et eller flere iværksætttermiljøer, hvor socialøkonomisk iværksætteri også er i spil. Der skal arbejdes med indkøbsafdelingen og udvikle kommunens mulighed for at støtte socialøkonomiske virksomheder via målrettede indkøb.
Næstved	Forankringen sker i Konsulenthuset under ledelse af Elin Birk. Efter afknopning af vores egen virksomhed til en socialøkonomisk virksomhed, vil der forsat være et tæt samarbejde mellem denne og Konsulenthuset og Næstved Resourcecenter. Vi vil forsat arbejde på at skabe forretningsmuligheder for socialøkonomiske virksomheder i kommunen og dermed sikre etablering og overlevelse af de

Kommuner	Forankring
	nystartede socialøkonomiske virksomheder.
Favrskov	Projektet er fra 2016 forankret i Favrskov Erhvervsråd, men følges tæt af Favrskov Kommune
Skive	Indsatsen er forankret i vores virksomhedsservice, hvor vi har afsat timer til det, så vi får en vidensperson, der kan vejlede virksomheder og fungere som én indgang og playmaker for socialøkonomiske virksomheder.
Slagelse	Projektet er forankret i Arbejdsmarked og Integration, og arbejdet fortsætter her. Enheden, som arbejder med socialøkonomi, er i sidste uge flyttet op i organisationsdiagrammet til Chef for tværgående aktiviteter i Arbejdsmarked og Integration.
Nyborg	Vi tænker at integrere indsatsen i en samlet strategi for fleksjobområdet. Dette i samarbejde med vores erhvervs kontor, Bureauet Nyborg.
Horsens	Minimum som led i den beskæftigelsesmæssige indsats og i samarbejde med erhvervsstøttesystemet. Der er på nuværende tidspunkt lavet en strategi for 2016, som er blevet godkendt i Beskæftigelsesudvalget, og som derfor skal i Økonomiudvalget og Byrådet som det næste. Ved godkendelse af strategien forventes det, at den kan tages i brug inden udgangen af januar 2016.
Skanderborg	Det vides ikke på nuværende tidspunkt.
Lejre	Projektet er forankret hos Erhvervschefen.

4 Artikler om kommuners samarbejde med socialøkonomiske virksomheder

I dette kapitel beskrives, hvordan Kolding, Jammerbugt, Roskilde og Silkeborg på forskellig vis arbejder med socialøkonomiske virksomheder:

4.1 Kolding: En strategisk dagsorden for hele kommunen

Socialøkonomi har længe været på tegnebrættet i Kolding som et middel til at skabe et arbejdsmarked med plads til alle, men det krævede øvelse, før man fandt frem til en model, der effektivt kunne omsættes til handling. Det skete med lanceringen af en revideret strategi i slutningen af 2014:

”Vores nye strategi satser bredere. Vi skal tiltrække eksisterende socialøkonomiske virksomheder. Vi skal koordinere og målrette vejledning og hjælp til iværksætterne. Vi skal arbejde systematisk med at få vores lokale virksomheder til at tænke i socialøkonomi, og vi skal kigge på mulighederne for socialøkonomi i vores egne institutioner”. Socialudvalgsformand Lis Ravn Ebbesen.

På kort tid har Kolding fået hul igennem til det socialøkonomiske marked, og ved udgangen af 2015 kan Kolding tælle syv socialøkonomiske virksomheder, mens yderligere 13 virksomheder er på vej. Det har været medvirkende til, at Kolding Kommune fik prisen som årets socialøkonomiske kommune i 2015.

Mål i Kolding Kommune

Kolding skal være en kommune, hvor alle borgere kan finde en meningsfuld plads på arbejdsmarkedet.

Målet er at tiltrække mindst ti socialøkonomiske virksomheder inden udgangen af 2015, at inspirere almindelige virksomheder til at agere socialøkonomisk, se på muligheden for kommunale knopskydninger og at etablere en erhvervspark og et videncenter for socialøkonomi i Staldgården ved Koldinghus i centrum af Kolding.

4.1.1 Samarbejde på tværs i kommunen

En tværgående styregruppe og tværfaglige seminarer forankrer socialøkonomien i alle dele af Kolding Kommune. En væsentlig udfordring i arbejdet med socialøkonomien i Kolding Kommune har været at sikre det interne samarbejde, som er nødvendigt, hvis et socialøkonomisk initiativ skal lykkes:

- ” Det, der virker for meget udsatte borgere, er en kombination af mange forskellige tilbud. Men kombinationen af forskellige tilbud kan være en udfordring, da de ofte ligger under forskellige lovgivninger. Måske starter man i socialforvaltningen, men ender i beskæftigelsesforvaltningen. Samtidig kan der være brug for særlige hjælpemidler, der ligger under et tredje område”. Projektleder i Kolding Kommune, Uffe Bech.

Han arbejder for, at alle relevante medarbejdere i berørte forvaltninger kender til og kan se mulighederne i socialøkonomien.

Det foregår dels gennem etableringen af en styregruppe, hvor hele direktionen løbende samles, og dels gennem en seminarrække, hvor relevante medarbejdere fra alle dele af kommunen får mulighed for at blive klogere på, hvad socialøkonomi er, og på de muligheder der er for at sørge for, at lovgivning og initiativer spiller sammen.

De første seminarer er løbet af stablen, og det har ifølge Uffe Bech været en stor succes.

- ” Helt lavpraktisk sørgede vi for, at medarbejdere lærte hinanden at kende på tværs af forvaltninger. Det gav anledning til en lang serie af aha-oplevelser i forhold til, hvordan man kan kombinere tiltag og lovgivning. Vi kan næsten ikke følge med de mange initiativer, der bobler rundt omkring nu”. Projektleder i Kolding Kommune, Uffe Bech.

4.1.2 Én indgang til virksomhederne

Tæt virksomhedskontakt og gode netværk er nogle af de redskaber, der har gjort Kolding til en af landets førende kommuner inden for socialøkonomi.

Det kan være udfordrende, når en virksomhed kaster sig ud i socialøkonomien.

- ” En socialøkonomisk virksomhed skal både have et forretningsmæssigt grundlag, men de påtager sig også et ansvar, og det kræver samarbejde med kommunen”. Udviklingschef Birte Muhs, Kolding Kommune.

Når man bevæger sig ud i et samarbejde med kommunen, skal mange ting falde på plads, før man kan starte sin virksomhed op. Målgrupperne skal være klart defineret, man skal vide, hvad kommunen kan tilbyde, og fra kommunens side skal de forskellige grupper matches med de rigtige virksomheder.

For at gøre det nemmere for socialøkonomiske virksomheder at finde fodfæste i Kolding, har man derfor valgt at give virksomhederne én indgang til kommunen, så de ikke skal forholde sig til mange forskellige instanser på en gang. Her spiller Koldings erhvervsorganisation Business Kolding en væsentlig rolle i forhold til at sikre det forretningsmæssige grundlag i nye socialøkonomiske tiltag:

- ” Det er ualmindeligt vanskeligt at få iværksættere i gang. Det er benhårdt og kræver mange ressourcer. Derfor er socialøkonomisk iværksætteri også en udfordring, men socialøkonomiske virksomheder skal være økonomisk bæredygtige. Vi skal købe deres ydelser, fordi de er

de bedste, og ikke fordi vi har ondt af nogen". Direktør i Business Kolding, Tommy Langhoff.

4.1.3 Netværk og kommunale udbud

I Kolding har man også fokuseret på at tiltrække allerede etablerede socialøkonomiske virksomheder. Det har blandt andet resulteret i, at BOAS Specialister ApS har åbnet en afdeling i Kolding.

- ” Vi er, efterhånden som rygten spreder sig, blevet hypet til at være et sted, hvor der sker noget på det her område, så virksomhederne kommer også selv til os nu”. Udviklingschef Birte Muhs, Kolding Kommune.

Også Koldingbibliotekerne får nu gavn af en garvet socialøkonomisk virksomhed. Her har Virksomhedsporten A/S, der hjælper udsatte tilbage på arbejdsmarkedet, netop vundet udbud på levering af logistik- og servicereleterede biblioteksydelser. Aftalen kom i hus efter gennemførelsen af en designproces, der skulle afdække, om opgaverne på bibliotekerne kunne løses socialøkonomisk.

- ” Vi valgte de bedste til opgaven. Selvfølgelig er vi glade for, at en socialøkonomisk virksomhed kan løfte opgaven, men det er vigtigt at understrege, at Virksomhedsporten vandt udbuddet, fordi de kunne levere varen målt på pris, service og kvalitet i opgaveløsningen, og ikke fordi de er socialøkonomiske”. Udviklingschef Birte Muhs, Kolding Kommune.

4.1.4 Inspiration fra Kolding kommune

Koldings socialøkonomiske strategi ”Overskud giver overskud”:

http://socialvirksomhed.dk/filer/kommuners-socialokonomiske-strategier/overskud-giver-overskud_strategi-for-socialokonomi_kolding-kommune.pdf

Koldings egen hjemmeside om socialøkonomi: <https://www.kolding.dk/borger/jobcenter-arbejdsmarked/socialokonomi>

4.2 Jammerbugt: Socialøkonomiske partnerskaber som motor i landdistriktsudviklingen

I Jammerbugt Kommune opfylder de socialøkonomiske virksomheder lokale behov, samtidig med at de skaber arbejdspladser til lokale borgere på kanten af arbejdsmarkedet. Kommunen har sat turbo på processen med en forpligtende partnerskabsaftale.

Et hotel, en landsbyservice, en it-virksomhed og et økologisk gartneri. Det er nogle af Jammerbugt Kommunes socialøkonomiske virksomheder. De har vist, at de kan være med til at sætte skub i udviklingen i landdistrikterne i Jammerbugt og spille en væsentlig rolle i forhold til beskæftigelse af udsatte borgere.

4.2.1 Borgmesteren i spidsen

Jammerbugt Kommune er ambitiøs, når det gælder socialøkonomi, og de kommunale socialøkonomiske målsætninger bliver nu skrevet ind i kommunens planstrategi som en af byrådets fremtidige prioriteringer i kommunen.

Jammerbugts borgmester Mogens Gade (V) støtter op om socialøkonomi. I de knap 15 år han har siddet som borgmester, har han været fortaler for modellen. Nu sidder han også for bordenden af den følgegruppe, der er koblet på partnerskabsaftalen.

Ifølge Jannie Knudsen, der er arbejdsmarkedschef i Jammerbugt Kommune, *”sender det et kraftigt signal til embedsmændene om, at det her er noget, de skal trække i mål”*.

4.2.2 Partnerskabsmodellen

I Jammerbugt er kommunen og de socialøkonomiske virksomheder partnere. En partnerskabsaftale mellem Jammerbugt Kommune og seks socialøkonomiske virksomheder⁴ er det fremtidige fundament for socialøkonomi i kommunen.

Da Jammerbugt Kommune og de seks socialøkonomiske virksomheder i maj 2015 lancerede en fælles partnerskabsaftale, understregede det for alvor kommunens syn på socialøkonomi som et aktiv både i forhold til landdistriktsudvikling og ikke mindst som et redskab til at få sårbare borgere i beskæftigelse.

I partnerskabsaftalen arbejder kommunen og virksomheder sammen om at få det socialøkonomiske område til at gro i Jammerbugt. Målet er flere sociale iværksættere og en styrkelse af kommunens eksisterende socialøkonomiske virksomheder.

Partnerskabet er formuleret som en hensigtserklæring. Men det er mere end det. Til partnerskabet hører også en handleplan. Første del bestod af en analyse af de seks socialøkonomiske virksomheders forretningspotentiale med en efterfølgende bootcamp om forretningsudvikling. *”For en styrket forretningsforståelse gavner ikke blot virksomheden selv, det er også en gevinst for kommunen”*, mener projektleder for socialøkonomi i Jammerbugt Kommune Peter Mortensen.

” Det er en fælles interesse. Hvis vi kan medvirke til at styrke deres forretningsmodel, så bliver virksomhederne også bedre til at løfte de opgaver, som vi mener, de er bedst til. Næmlig at udvikle vores landdistrikter og at skabe arbejdspladser, både ordinære arbejdspladser og arbejdspladser for mennesker, der er længere væk fra arbejdsmarkedet. Omvendt har virksomhederne selv en interesse i at styrke deres bæredygtighed”. Projektleder Peter Mortensen, Jammerbugt Kommune.

Parterne er Jammerbugt Kommune, Råd og Dåd S.M.B.A, Skovsgaard Hotel, Hjortdal Købmandshandel A.M.B.A, Fonden Nordvirk, Re-cykel ApS og Stiftelsen Købmandsgaarden.

⁴ Som det fremgår af tabel 1 er der syv socialøkonomiske virksomheder i Jammerbugt Kommune. Den syvende, ”Den gamle smedje i Saltum ApS”, er netop etableret, og det vides endnu ikke, om den bliver en del af partnerskabsaftalen.

Aftalens formål er at styrke sammenhængskraften mellem den socialøkonomiske virksomhedsform og Jammerbugt Kommunes interesser og interesserter inden for fx beskæftigelses- og socialområdet samt inden for erhverv-, turisme- og landdistriktsudvikling.

Kommunens rolle i aftalen:

- facilitator for partnerskabet
- bistår med sparring og vejledning ift. drift og opstart af socialøkonomiske virksomheder
- ansvarlig for partnerskabets handleplan
- ansvarlig for kortlægning, der skal vise det socialøkonomiske udviklingspotentiale i Jammerbugt.

De socialøkonomiske virksomheders rolle i aftalen:

- stiller deres viden og erfaringer til rådighed
- byder ind med nye initiativer og perspektiver på beskæftigelse af udsatte borgere
- bidrager med deres særlige kendskab til nøglepersoner og ildsjæle i nærområdet.

4.2.3 Socialøkonomi i kommunens beskæftigelsesindsats

Kommunen og de socialøkonomiske virksomheder har været samlet til en gennemgang af beskæftigelseslovgivningen og en drøftelse af kommunens aktiveringsstrategi.

- ” De socialøkonomiske virksomheder spiller en væsentlig rolle i kommunens beskæftigelsesindsats, og derfor er det også vigtigt, at der er en gensidig forståelse for de opgaver, der ligger inden for beskæftigelsesområdet”. Beskæftigelseschef Jannie Knudsen.

Beskæftigelseschefen mener, at de socialøkonomiske virksomheders kompetencer viser sig stærkest, når det gælder borgere, der er længst væk fra arbejdsmarkedet. ”De socialøkonomiske virksomheder kan tilbyde mere støttende forhold, der passer til deres målgruppe. Flere af vores socialøkonomiske virksomheder har fx en henteordning, hvor de samler borgeren op hjemme hos dem selv og kører dem på job”, fortæller hun og understreger, at hun ser socialøkonomiske virksomheder som et godt springbræt til at komme tættere på det ordinære arbejdsmarked.

4.2.4 Ildsjæle i landsbyen

I Jammerbugt Kommune bor der mange ildsjæle med gode idéer til udvikling af deres lokalområde og med et stort engagement. Sammen med de socialøkonomiske virksomheder kan de løfte idéerne videre.

- ” Udvikling af idéer til nye socialøkonomiske virksomheder skal ske i dialog med de lokale og de lokalråd, der allerede er”. Formand for Kultur, Fritids og Landdistriktsudvalget i Jammerbugt Kommune Helle Bak Andreasen.

Hun pointerer, at det er vigtigt at give lokalbefolkningen mulighed for selv at formulere udviklingsprojekterne.

- ” Netop det, at købmanden løfter et lokalt behov, som beboerne selv har formuleret, giver et helt særligt engagement”, siger Helle Bak Andreasen, der kan mærke, at lokalbefolkningen for alvor har fået øjnene op for de socialøkonomiske virksomheders potentiale.
- ” De tilføjer noget, som en almindelig virksomhed ikke altid har ressourcer til at tage sig af. Og så kan de varetage flere ting i samme virksomhed, fx vande blomster, vaske byskilte eller sætte flagallé op. Det bidrager positivt både for dem der bor her, og for dem der udfører det”, siger Helle Bak Andreasen og understreger, at det ikke er alle steder, der er brug for en købmand. Det hele afhænger af de lokale behov.
- ” Det dur ikke med et projekt for projektets skyld. Det skal vokse op nedefra. Kommunen kan ikke sige: Hør, vi har en god idé. Det ville aldrig gå. Det skal være et behov, som nogen ser, og så må vi se, hvordan vi sammen kan løfte det”. Formand for Kultur, Fritids og Landdistriktsudvalget i Jammerbugt Kommune Helle Bak Andreasen.

4.2.5 Inspiration fra Jammerbugt kommune

Jammerbugt Kommunes webside: <https://www.jammerbugt.dk/kommunen/nyheder-og-annoncer/nyheder/socialoekonomiske-virksomheder-i-jammerbugt-kommune/>

Partnerskabsaftalen:

http://www.jammerbugt.dk/handlers/esdh/Download.ashx?id=536&url=Bilag/Punkt%2060%20-%20Bilag%201%20-%20Partnerskabsaftale_endelig.pdf

4.3 Slagelse: Socialøkonomiske virksomheder i beskæftigelsesindsatsen

I Slagelse Kommune er indsatsen omkring socialøkonomi funderet i en investeringsstrategi som rummer en dobbelt udfordring. På den ene side etablering af socialøkonomiske initiativer og virksomheder og på den anden side etablering af jobs til ledige med nedsat arbejdsevne.

De socialøkonomiske konsulenter identificer socialøkonomisk potentiale i kommunens geografi, hjælper initiativer og virksomheder på vej og er i gang med at udvikle en ny model for ressourceforløb. Intentionen med modellen er at gøre de socialøkonomiske virksomheder til en del af vejen ind på arbejdsmarkedet for mennesker med begrænset arbejdsevne. Målet er job i de socialøkonomiske virksomheder eller i andre virksomheder.

I Slagelse Kommune er arbejdet med socialøkonomiske virksomheder organiseret som en businesscase:

- ” Business casen om Socialøkonomiske Virksomheder er en af jobcentrets tre investeringsstrategier. Og vi skal levere konkrete resultater i form af et antal job. Resultaterne sikrer, at investeringen fortsætter næste år. Vi har indtil nu skabt 28 fleksjob”. Projektleder Vibeke Dømler Beske.

4.3.1 Match mellem tilbud, job og borger

Det er afgørende for opnåelsen af et godt resultat for alle parter, at jobbet matcher borgeren. Derfor gør konsulenterne i jobcentret, i samarbejde med en coach, meget ud af at kortlægge personer på ledighedsydelses kompetencer, styrker og talenter. Og med afsæt i opgaverne, rammen og kulturen i stillingen og virksomheden, laves rekrutteringsprocessen.

- ” Der er brug for jobs, der passer til borgerne. Virksomhedernes behov skal matche det uddannelsesniveau, borgerne har, og de socialøkonomiske virksomheder er ofte gode til at tilpasse og regulere arbejdsgangene, så det passer til den enkelte medarbejder”. Projektleder Vibeke Dømler Beske.

Den socialøkonomiske virksomhed Musholm har for eksempel omlagt en del af rengøringen fra om morgenen til om eftermiddagen for på den måde at tilgodese personer i fleksjob.

4.3.2 Ny model for ressourceforløb

Slagelse Kommune arbejder med en ny model for samarbejdsaftaler mellem kommunen og socialøkonomiske virksomheder, der har borgere i forløb.

- ” Det vigtigste er arbejdsidentitet. Det handler ikke om pladser – det handler om jobs. Forløbet skal foregå i en rigtig virksomhed, og borgerne skal opkvalificeres med direkte sigte på at kunne varetage et job i virksomheden eller i en anden bagefter”. Projektleder Vibeke Dømler Beske.

Udsatte borgere, der ikke kan gå direkte ind og varetage et job i en almindelig virksomhed, kan på den måde opbygge arbejdsidentitet og kvalifikationer for siden at bevæge sig ud i en mere traditionel virksomhed – måske i samme branche. De socialøkonomiske virksomheder kan på den måde blive et led i vejen hen imod beskæftigelse.

4.3.3 Kobling til CSR-strategi og virksomhederne

Der er høj politisk bevågenhed omkring arbejdet med socialøkonomiske virksomheder, og konsulenterne rapporterer løbende til arbejdsmarkedschefen og til Beskæftigelses- og Integrationsudvalget. Indsatsen er forankret i jobcentret, men er tæt koblet til kommunens CSR-strategi. Projektleder Vibeke Dømler Beske beskriver, hvordan den kobling har været med til at skabe netværk og idéer til nye socialøkonomiske samarbejder, som kan være til glæde og gavn på tværs af de forskellige forvaltninger i kommunen og til lokalsamfundet:

- ” Vi har en organisatorisk ramme, nogle stier som er anlagt, og som vi går på. Men det, vi ser, er, at vi lige så stille begynder at træde nye stier gennem de relationer, der opstår”. Projektleder Vibeke Dømler Beske.

Det gælder for eksempel, når erhvervscentret opdager en iværksætter, der gerne vil socialøkonomien. Vibeke og hendes kollega hjælper med rådgivning og viden om socialøkonomiske virksomheder, forretningsudvikling og ansættelse af udsatte i fx fleksjob.

4.3.4 Én indgang - mange muligheder for hjælp

For at kunne yde socialøkonomiske iværksættere og socialøkonomiske virksomheder god vejledning, har kommunen etableret samarbejder med en række aktører i lokalområdet. De samarbejder med Sparekassen Sjælland, med 3F, FOA og HK om overenskomster og ansættelsesvilkår, Landudvikling Slagelse om puljemidler, med kommunens erhvervscenter om adgang til specialister, Boligorganisationer og med enkelte virksomheder om konkrete CSR-indsatser. Med disse samarbejder arbejder kommunen sig hen imod at skabe én indgang, når man som socialøkonomisk iværksætter ønsker at starte eller arbejde med socialøkonomiske virksomheder. Udgangspunktet skal dog altid være en fornuftig business plan, siger Vibeke Dømler Beske: *”Det er vigtigt, at virksomhederne kan stille med en vis stabilitet, når der skal arbejdes med mennesker på kanten af arbejdsmarkedet”.*

4.3.5 Inspiration fra Slagelse Kommune

Om socialøkonomiske virksomheder til ledige: <http://www.slagelse.dk/nyt-og-presse/nyheder/2014/august/slagelse-vil-have-socialoekonomiske-virksomheder>

Om at etablere socialøkonomisk virksomhed:

<https://www.slagelse.dk/erhverv/erhvervsudvikling/socialoekonomisk-virksomhed>

Læs om den socialøkonomiske café i udsat boligområde i kapitel 5.

4.4 Silkeborg: Erhvervslivet tager socialøkonomisk ansvar

I 2013 igangsatte Silkeborg Kommunes Job- og Borgerserviceafdeling et projekt med det formål at fremme opstart af socialøkonomiske virksomheder. Sammen med Jobcenter Silkeborg, erhvervs-Silkeborg og Frivilligcenter Silkeborg etablerede man en række tilbud samt én fælles indgang til råd og vejledning for etablerede virksomheder og iværksættere, som ønsker at starte en socialøkonomisk virksomhed.

” Virksomhederne er meget lydhøre overfor tanken om socialøkonomi og et rummeligt arbejdsmarked”. Projektleder John Kvistgaard, Silkeborg Kommune.

Silkeborg Kommune har da også valgt at bygge videre på initiativet med en helt ny strategi. I strategien er der særligt fokus på landets demografiske udvikling, med flere ældre og færre til at arbejde, og på et stigende antal flygtninge. Kommunen mener desuden, at det at varetage en rolle i lokalsamfundet har en betydning for individet og giver anerkendelse som menneske, og her kan de socialøkonomiske virksomheder tilbyde andre løsninger i jobansættelser.

” De socialøkonomiske virksomheder ser udsatte som ressourcer og kan derfor imødegå et velfærdssamfund under pres”. Projektleder John Kvistgaard, Silkeborg Kommune.

I Silkeborg Kommune udarbejdede de en strategi helt fra begyndelsen, som fik opbakning fra flere sider, således at John Kvistgaard ikke løbende blev bremset i processen for at få godkendt diverse beslutninger.

Succeskriterier i Silkeborg Kommune

Succeskriterier for 2020:

- at der etableres 20 nye registrerede socialøkonomiske virksomheder. Heraf afknopning af offentlige aktiviteter.
- at 20 virksomheder har anvendt Inhouse-modellen.⁵
- at der skabes i alt 150 stillinger til udsatte borgere i Silkeborg Kommune
- at Silkeborg Kommune er en af landets førende kommuner indenfor samarbejde med socialøkonomiske virksomheder (SØV).

4.4.1 Det sociale ansvar integreres i kernen af virksomheden

Et tæt samarbejde mellem Silkeborg Kommune og virksomhederne medvirker til, at det sociale ansvar integreres i virksomhederne. John Kvistgaard besøger virksomhederne i kommunen for at få indblik i deres virke og for at undersøge og fortælle om deres muligheder for at arbejde som en socialøkonomisk virksomhed. Herigennem får virksomhederne blandt andet indblik i, hvad det indebærer at være en socialøkonomisk virksomhed, og hvilke fordele der er.

John Kvistgaard vejleder også virksomhederne om adgangen til erhvervSilkeborg for kursusforløb og Jobcenter Silkeborg for rekruttering, hvor virksomhederne kan få en fast kontakt. Der er således støtte hele vejen igennem forløbet, og hvis virksomhederne har spørgsmål, kan John Kvistgaard hjælpe. På den måde er der én indgang for virksomhederne og én udgang i form af at få svar på spørgsmål, rådgivning og vejledning, og den vej går gennem John.

Virksomhederne får også indblik i, at det kan kræve tålmodighed i starten, og at der kan være behov for mere støtte i starten af en ansættelse. Derfor er der også fokus på, at den rigtige profil matches med virksomheden, så det bliver et godt forløb, og så virksomhederne vil samarbejde igen.

4.4.2 De socialøkonomiske virksomheder kommer godt fra start

En del af pakken, ved etablering af socialøkonomiske virksomheder, er en tæt kontakt i etableringsfasen, da virksomhederne ifølge John Kvistgaard er særligt sårbare i denne fase bl.a. grundet økonomien. Her kan John Kvistgaard hjælpe med at vise nye veje og understøtte dem, og det er vigtigt for kommunen at give virksomhederne den tryghed, når de har vist socialøkonomisk initiativ.

⁵ Inhouse-modellen går ud på, at større virksomheder tager en gruppe af borgere på kanten af arbejdsmarkedet ind som arbejdsressourcer og danner de rigtige rammer for dem (eksempelvis autister). Dette kan være en langt større kilde til inklusion på arbejdsmarkedet end rene socialøkonomiske virksomheder, forudsat at virksomhederne får hjælp til at gøre det rigtige.

Udover den tætte kontakt er der andre fordele for socialøkonomiske virksomheder i Silkeborg Kommune:

- Lettere adgang til at søge midler til socialøkonomiske formål.
- Kommunen har lettere adgang til at købe hos de socialøkonomiske virksomheder.
- Virksomhederne kan få gratis vejledning og hjælp ved fx erhvervSilkeborg.
- I Silkeborg Kommunes Udviklingsafdeling er der en Task Force, hvor virksomhederne har mulighed for at henvende sig og blive sat i kontakt til erhvervsmæglerne i kommunen, der kan finde egnede erhvervsmaal.

4.4.3 Virksomhedsnetværk

Som en del af Silkeborg Kommunes strategi har kommunen valgt at etablere et virksomhedsnetværk, hvor der skal være fokus på at udvikle samarbejdet mellem erhverv, socialøkonomiske virksomheder og kommunen. Netværket er etableret med det formål at lave en klynge af virksomheder, som kan udveksle erfaringer og derigennem gavne hinanden på sigt. Første netværksmøde fandt sted den 12. november 2015, og her var Silkeborg Kommunes nye strategi blandt andet på dagsorden.

Netværksmødet er for alle typer af virksomheder: dem der vil oprette en socialøkonomisk virksomhed og virksomheder, som gerne vil samarbejde med en socialøkonomisk virksomhed. På denne måde giver det også mulighed for at lave partnerskabsaftaler på tværs af socialøkonomiske virksomheder og virksomheder, som derigennem ønsker at tage et socialt ansvar.

Netværksmødet finder sted hver tredje måned med deltagelse fra Jobcenter Silkeborg og medarbejdere i projektet. På den måde har virksomhederne mulighed for at stille spørgsmål direkte til jobcentret og melde tilbage til kommunen vedrørende den socialøkonomiske indsats.

4.4.4 Inspiration fra Silkeborg Kommune

Silkeborg Kommunes hjemmeside om socialøkonomiske virksomheder:

<http://silkeborgkommune.dk/Erhverv/Start-virksomhed-i-kommunen/Socialoekonomisk-virksomhed>

5 Kommunen som kunde og samarbejdspartner – fem eksempler

I det følgende gives fem konkrete eksempler på samarbejde til inspiration for andre kommuner. De fire første handler om socialøkonomiske virksomheder, der har kommunen som kunde, og den sidste handler om et samarbejde i et udsat boligområde.

1. **Silkeborg Kommune** – kantine forpagtes af socialøkonomisk virksomhed, Sterk ApS.
2. **Kolding Kommune** – Kolding Bibliotekernes opgaver udbudt og vundet af socialøkonomisk virksomhed, Virksomhedsporten.
3. **Albertslund Kommune** – har udbudt kommunale bygninger/caféer som potentiel socialøkonomisk virksomhed (se udbudsmateriale)
4. **Slagelse Kommune** – benytter sig af frivillige indkøbsaftaler med de socialøkonomiske virksomheder for at give dem bedre muligheder for at afsætte til kommunen.
Se evt. <https://www.slagelse.dk/nyt-og-presse/nyheder/2015/marts/kommunen-inviterer-virksomheder-ind>.
5. **Slagelse Kommune** – samarbejder med socialøkonomiske virksomheder i det boligsociale arbejde.

1. Kantine i Silkeborg som beskæftigelsestilbud til udsatte

Silkeborg Kommune ønsker at skabe flere arbejdspladser for socialt udsatte, og kommunen valgte derfor, at kantine på Handelsskolen i Silkeborg skulle forpagtes af en socialøkonomisk virksomhed, som kunne rumme en vis andel af socialt udsatte medarbejdere.

Forpagteren af kantine blev den socialøkonomiske virksomhed Sterk ApS, som har kontor i Salten udenfor Silkeborg. Sterk ApS er et beskæftigelsestilbud til udsatte og sårbare borgere, som udbyder løsninger inden for kantine, rengøring, haveservice og pedeltjeneste.

I 2014 etablerede Mona Gaarsdal den socialøkonomiske virksomhed Sterk ApS, hvor de fleste er ansat på nedsat tid. Mona mener, at det kan have stor betydning for mennesker at føle, at man har et meningsfyldt arbejde, også når det kun handler om få arbejdstimer om dagen. Med en baggrund indenfor køkkenledelse, socialpædagogik og som forstander på en institution for sent udviklede unge, ville hun bruge sit miks af erfaring til at åbne en socialøkonomisk virksomhed i Silkeborg. Virksomheden forpagter nu kantine i Silkeborg med ti ansatte i fleksjob.

2. Bibliotekers ydelser varetages af socialøkonomisk virksomhed i Kolding Kommune

Koldingbibliotekerne har valgt at udbyde deres opgaver til en socialøkonomisk virksomhed. Det er et historisk vigtigt udbud, da det er første gang i Danmark, at socialøkonomi bliver tænkt ind i så centrale opgaveløsninger af et bibliotek. Det var dog ikke nok for Koldingbibliotekerne, at virksomhederne var socialøkonomiske, de blev også målt på kvalitet, pris og evnen til at arbejde med innovation.

RSV Virksomhedsporten A/S vandt udbuddet og skal levere logistik- og servicereleterede biblioteksydelser til bibliotekerne i Kolding. Virksomhedsporten kommer således til at stå for det dagli-

ge arbejde omkring bibliotekets sorteringsmaskine ved fx at sætte bøger på plads, finde bøger, der er bestilt på hjemmesiden og pakke bøger til andre biblioteker.

De ansatte er i fleksjob grundet nedsat arbejdsevne, og formålet er at hjælpe dem til at starte eller genstarte et liv på arbejdsmarkedet.

Den nye samarbejdsaftale mellem Koldingbibliotekerne og Virksomhedsporten understøtter Kolding Kommunes strategi "Overskud gir Overskud", der sigter efter at få flere socialøkonomiske tiltag i kommunen.

3. Café i sundhedshus i Albertslund forpagtes af socialøkonomisk virksomhed

Albertslund Kommune har udbudt en ny café i Sundhedshuset, som skal drives på et socialøkonomisk grundlag. Det er dog ikke et krav, at forpagteren er en registreret socialøkonomisk virksomhed. Virksomheden skal tænke i at skabe job til udsatte ledige, fx arbejdsmuligheder for personer med handicap, fleksjobansatte eller jobs til unge, som skal indsluses på arbejdsmarkedet.

Sundhedshuset ejes af Albertslund Kommune og er et nybyggeri, hvor der dagligt kommer til at være mange besøgende og gæster. Sundhedshuset indeholder genoptræning, mødefaciliteter og undervisningslokaler med mere. Det er kommunens ønske, at der bliver skabt et mødested i Sundhedshusets hjerte i form af en café, hvor borgerne kan samles på tværs af interesser og alder.

Caféen ligger i stueetagen og har tilknyttet et udeareal med mulighed for udeservering. Den skal være et sted, hvor alle føler sig velkomne og har lyst til at bruge deres tid, om det er vente-, hygge- eller mødetid. Af samme grund består opgaven ikke kun i at drive caféen, men også i at skabe rammerne for et sådant rum og puste liv i huset. Det er desuden vigtigt for kommunen, at caféen gennem kvaliteten af maden afspejler, at det er et sundhedshus.

Caféen skal levere mad til Plejecenteret, betjene de ansatte i huset med et kantinetilbud og levere til de mange møder, herunder kommunale møder, som afholdes i huset. Derudover skal den også kunne betjene gæster i huset i al almindelighed. Det kan eksempelvis være borgere, som venter på pårørende, og unge, der samles i undervisningssammenhænge.

Da caféen er åben for alle byens borgere og udefrakommende, er der et potentielt kundegrundlag på 28.000 borgere, hvilket suppleres op af kommunens besøgende, fx i forbindelse med forskellige tilbud, som afholdes i huset. Albertslund Kommune forventer, at antallet af besøgende i Sundhedshuset stiger med antallet af aktiviteter.

4. Slagelse benytter sig af frivillige indkøbsaftaler med socialøkonomiske virksomheder

I august 2015 forklarede Slagelse Kommunes Indkøbs- og forsikringschef den nye udbudslov til netværksmøde i Socialøkonomisk Netværk i Slagelse. Før mødet havde projektleder Vibeke Dømmer Beske spurgt Indkøbs- og forsikringschefen, om det var muligt at lave frivillige indkøbsaftaler med socialøkonomiske virksomheder, og dette fik hun et "ja" til. Ja, faktisk var det allerede gået i gang.

På nuværende tidspunkt har Slagelse Kommune tre frivillige indkøbsaftaler med socialøkonomiske virksomheder inden for kommunegrænsen og én i Jylland.

Slagelse Kommune har fået et nyt system til indkøbere i kommunen, som sikrer, at produkterne både er beskrevet via tekst og billeder. Virksomhederne startede først på efteråret med at lægge billeder op.

En af de socialøkonomiske virksomheder er Legehytten. De kan fx nu lægge billeder op af legehus og dermed synliggøre deres design og kvalitet bedre.

” Tilgangen er faktisk ikke strategisk tænkt som udgangspunkt, men praktisk. Hvis kommunens indkøbere fx skal købe en gave til et jubilæum, kan man i stedet for at købe en flaske vin kigge i systemet med de frivillige indkøbsaftaler og købe en gave hos en socialøkonomisk virksomhed”. Projektleder Vibeke Dømler Beske, Slagelse Kommune.

Vibeke understreger, at de ligesom alle andre kommuner også har faste indkøbsaftaler, men at dette var en mulighed på de områder, hvor der ikke var faste aftaler.

5. Slagelse - Socialøkonomiske virksomheder i udsat boligområde i Korsør

I Korsør ligger et af Slagelse Kommunes udsatte boligområder i Motalavej Kvarteret. Området rummer 960 lejemaal, som huser omkring 1.570 beboere. Cirka 45 procent af beboerne på Motalavej er af anden etnisk baggrund end dansk. Cirka 47 procent af alle beboere i den arbejdsduelige alder er hverken tilknyttet arbejdsmarkedet eller i uddannelse.

Cirka 64 procent af beboerne mellem 30 og 59 år har grundskolen som højeste uddannelsesniveau.

Slagelse Kommune så et potentiale i at tilføre ”et drys af erhverv” gennem etablering af socialøkonomiske virksomheder i området. De socialøkonomiske virksomheder er BEVAR og Sumak, og begge er fysisk placeret i det lokale Kvarterhus.

Slagelse Kommune, BoligKorsør, de socialøkonomiske virksomheder og Sekstanten med de Boligsociale helhedsplaner har indgået et samarbejde for overordnet at fremme socialøkonomi og større tilknytning til arbejdsmarkedet for beboerne. Gennem socialøkonomien er der også mulighed for at fremme andre dagsordener, som samarbejdets parter er fælles om.

De Boligsociale Helhedsplaner har været tidligt ude ved at identificere potentialet i socialøkonomi allerede ved deres udarbejdelse i 2012-2013. Der er udviklet brugsaftaler og samarbejdsaftaler med de socialøkonomiske virksomheder, og der er dialog om samarbejdsmuligheder.

I samarbejdet arbejdes løbende med udfordringer og muligheder, ligesom der er dialog om kvalificering af samarbejdet.

Kommunens socialøkonomiske konsulenter har været med til at forme brugsaftaler, samarbejdsaftaler og kommissorium for indsatsen og har stået for kontakten til de to socialøkonomiske initiativer/virksomheder, der har etableret sig. Fokus er klart: BEVAR laver redesign af brugt denimtøj. Virksomheden har været etableret i området siden 1. marts 2015 og sælger blandt andet sine produkter på designermarkeder i København. Caféen Sumak åbnede den 3. august 2015. Sumak kombinerer forskellige madkulturer.

Bilag 1 Socialøkonomiske virksomheder som kommunerne samarbejder med

Kommuner	Navne på Socialøkonomiske virksomheder
Frederikshavn	Topvirk, Nr. Vesterskov og Knivholt
Vejle	Pattern Like, UpCommers, Dyrk Vejle, VIFIN, TUC Socialøkonomisk Virksomhed, Virksomhedsporten, SuperWerk, BuddhaBikes og Dansksimulatoren.
Randers	Borup Service
Silkeborg	ApS, Updesign ApS, Æblespecialisterne ApS, Assistanze Ivs, Mental Sundhedscenter Ivs, Coligo Ivs, Handi Boat Ivs, BOAS specialister ApS, Børnenes Kartel ApS og Base To Go ApS.
Greve	Ikke besvaret
Kolding	Slotssøbadet, BeeLiving, Soul Café, No. 29 Coffee & Print, Special Solutions, BOAS Specialister ApS, Specialister, Virksomhedsporten, DanCamps, Kunstgruppen, Glad Design, Glad Erhverv, Glad Fagskole / Glad Flex, Legehytten, fødevarerBanken, Borups Pakkeri, Allehånde, Gadens Stemmer, Place de Bleu, Indvandrerkindecentret / Send Flere Krydderier, Blindes Arbejde.
Jammerbugt	Råd & Dåd S.M.B.A., Hjortdal Købmandshandel A.M.B.A. , Fonden NordVirk, Stiftelsen, Købmandsgården, Skovsgaard Hotel og Re-cykel ApS.
Roskilde	INSPI, Sct. Hans Have, Fiora Haveterapi og Skolerne i Boserup
Albertslund	Grennessminde (ikke beliggende i Albertslund)
Næstved	Næstved Sociale Virksomhed, Frivillighedscentret, Markkloppen, Tybjerglille brugs og DUKAN IT
Favrskov	Borups Pakkeri, Huset Venture og Virksomhedsporten
Skive	Salling genbyg, Handigood og Bustrup
Slagelse	Sumak, Bevar og VeteranHaven.
Nyborg	Har ingen registrerede socialøkonomiske virksomheder i kommunen
Horsens	Integrationsnet Sundhedscafeen
Skanderborg	Bistad, BOAS Specialister ApS, Living by Heart og Feast.
Lejre	Ingen socialøkonomiske virksomheder